

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	วิเคราะห์ตำนานภาคเหนือเพื่อการสอนวรรณกรรมท้องถิ่น	
ชื่อผู้เขียน	นางสาววราภา เลหาเพ็ญแสง	
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต	สาขาวิชาการสอนภาษาไทย	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี	ประธานกรรมการ
	อาจารย์เรณู อรรฐาเมศร์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมร เจนจิยะ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ตำนานภาคเหนือซึ่งบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 4 เรื่อง และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนตำนาน เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่ครูสำหรับประกอบการสอนรายวิชาการวรรณกรรมท้องถิ่น (ท 035)

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความคิดหลัก พบว่า ความคิดความเชื่อของผู้เขียนตำนานได้รับอิทธิพลจากแนวความเชื่อแบบเดิม ซึ่งมีความเชื่อถือศรัทธาเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และอิทธิปาฏิหาริย์ อันเป็นความเชื่อพื้นฐานของสังคม และแนวความคิดทางพุทธศาสนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับแนวคิดและหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา การผสมผสานแนวความเชื่อแบบเดิมและแนวความคิดทางพุทธศาสนาเข้าด้วยกัน ในอันที่จะอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตำนาน โดยมีแนวความคิดทางพุทธศาสนาเป็นความคิดสำคัญ ก็คือความคิดหลักที่ปรากฏในตำนาน

2. การวิเคราะห์โลกทัศน์ พบว่า โลกทัศน์ที่ปรากฏในตำนานสะท้อนให้เห็นผลรวมของความคิดความเชื่อของผู้เขียนตำนาน ได้แก่ การผสมผสานแนวความเชื่อแบบเดิม และแนวความคิดทางพุทธศาสนาเข้าด้วยกันในการมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับความเป็นไปของบ้านเมือง โดยเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เป็นความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งพบว่าชาวล้านนามีความสัมพันธ์ต่อเครือญาติ ต่อผู้ปกครอง และต่อบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติและสัมพันธ์กับสิ่งเหนือธรรมชาติด้วย ซึ่งพบว่าชาวล้านนามีความสัมพันธ์ต่อธรรมชาติในฐานะที่พึ่งพาอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิต ชาวล้านนาเชื่อว่าธรรมชาติมีอำนาจสามารถบันดาลให้เกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ จึงพยายามสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อธรรมชาติด้วยการเคารพบูชา เพื่อให้อำนาจเหนือธรรมชาติบันดาลในสิ่งที่ปรารถนา

3. การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ พบว่า ตำนานมีบทบาทหน้าที่ในสังคม ในฐานะที่เป็นบันทึกความคิดของสังคม ความคิดดังกล่าวจำแนกได้ 3 ประการ ได้แก่ ความคิดเรื่องเวลา ความคิดเรื่องการเชื่อมโยงอาณาจักรและพุทธจักร และความคิดเรื่องพลังอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งความคิดทั้งสามประการมีความสัมพันธ์กัน เมื่อตำนานเป็นงานบันทึกเรื่องราวของท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในสังคม จึงพบว่า ตำนานมีหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการในสังคม จำแนกได้ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแรก ตำนานทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นทางจิตใจ คือ ความต้องการความบันเทิงใจ และการประเทืองปัญญา ด้านที่สอง ตำนานทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นทางสังคม คือ การเผยแพร่และใช้แนวความคิดความเชื่อทางศาสนาในการเชื่อมโยงผู้คนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม

การสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของตำนาน ครูต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญในสิ่งที่จะเรียนรู้ มีโอกาส ค้นคว้า รวบรวมความรู้ แสดงความคิดเห็นและอภิปรายโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ในงานวิจัยนี้ได้เสนอแนวการสอนด้วยการใช้รูปแบบการสอนแบบสืบสอบประกอบกับการสอนโดยวิธีร่วมมือ โดยมีแนวคิดทฤษฎีตามปรัชญา Constructivism เป็นแนวคิดพื้นฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้น ซึ่งรูปแบบการสอนจะประกอบด้วยหลักการหรือแนวคิดสำคัญ ขั้นตอนการสอน และตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 กิจกรรม

Thesis Title	Analysis of Lanna Legends for Teaching Local Literature	
Author	Ms. Warapa Lauhapensaeng	
M.Ed.	Teaching Thai	
Examining Committee	Assoc. Prof. Sriwilai Ponmanee	Chairman
	Lect. Raynu Atthamaser	Member
	Asst. Prof. Samorn Jenjija	Member

Abstract

The objective of this study is to study and analyze written Lanna Legends and to use of it as teaching trends and advising teachers of Local Literature course (Th 035).

The results are as follows:

1. The analysis of major concept: it is found that the legend writers are influenced by ancient belief and faith regarding sacred and supernatural according to social basic belief and the Buddhist concept involved in Buddhism doctrine. There are an integration of ancient belief and Buddhist concept in order to explain various phenomena occurred in the legends. The major concept appears in the legends is the Buddhist concept.

2. The worldviews analysis: it is found that the worldviews appear in the the legends reflected the overall belief and trust of the legend writers such as the integration of ancient belief and the Buddhist concept concerning the country's events. Three relationships involved are ; the relationship between human beings, human and nature and supernatural. It is found that Lanna people's relationship exist among their relatives, parents and others. It is also found that Lanna people relie on nature in their everyday life and at the meantime they realize the value and destruction of nature. They believe that the nature can cause various kinds of phenomena.

3. Roles analysis : it is found that the legends have their roles in society as they record the concept of society. Three social concepts are : time, kingdom and Buddhist kingdom correlation and the power of supernatural. There is a relationship among the three. The legends are records which are part of local story and they have roles in society. The study finds 2 sides of the legend roles in responding to social needs. The first one is mental need which is entertainment and knowledge and the second one is using the religious belief to create good relationship among people.

To teach students to understand and to be aware of legend values the teacher should arrange meaningful activities so students can research, collect information, give logical opinions and discussion. This research has suggested teaching method by using Inquiry Method and Cooperative Learning based on the constructivism theory to correlate with the above way of thought. The teaching pattern includes thinking process, teaching procedures and examples of 3 activities of teaching and learning.